

רקע

חוסר בטחון תזונתי מהווה בעיה משמעותית במערכת הבריאות בכלל ובשמירה על בריאות הציבור בפרט וכוללת את שני הקצוות של הספקטרום התזונתי, מצד אחד השמנת יתר ומשקל עודף, ומצד שני תת-תזונה.

המצב התזונתי בישראל

- בקרב המבוגרים 24% * סובלים מהשמנת יתר כ- 30% מעודף משקל
- 8.3% סובלים מחסר ביטחון תזונתי
- 10.6% סובלים מחסר ביטחון תזונתי בולט **
- קרוב ל 10% מהקשישים בקהילה סובלים מתת משקל.
- חסרים תזונתיים קיימים בחלקים ניכרים של האוכלוסייה.

***סקר הביטחון הלאומי 2011

*תכנית המדדים הלאומית 2014

לחיים בריאים יותר

משרד הבריאות

'ביטחון תזונתי לכל'-תכנית לאומית למניעת מצבי סיכון תזונתיים

פרופ' רונית אנדוולט, יוסיפה כחל, המחלקה לתזונה, משרד הבריאות
פרופ' פייר זינגר - החברה לתזונה קלינית

Underweight and significant weight loss among aged 65 and above

Underweight among aged 65 and above

$$BMI < 23 \text{ kg/m}^2$$

Weight loss: Clients who lost 10% and above of their maximum weight in the last two years

RONIT.ENDEVELT@MOH.GOV.IL

Results: Body Weight Documentation in HMO's (community)

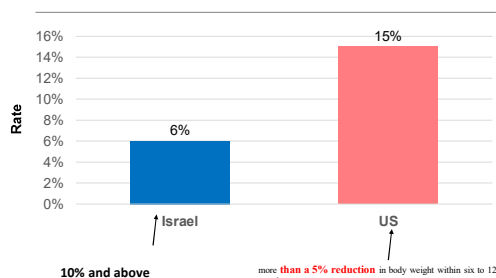
BODY WEIGHT
Rate of body weight documentation among residents aged 65 years or older

In 2014....

- Overall: **80.5%** documentation
- Lowest for 85+ (**71.8% vs. 81.7%**)
- Similar between genders (**80.6%**)
- Similar between SEP groups (**80.7%**)

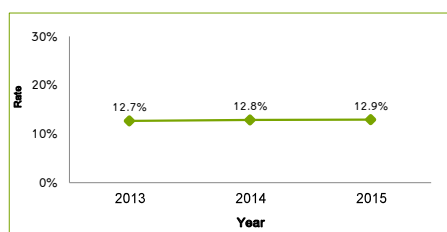
RONIT.ENDEVELT@MOH.GOV.IL

Rate of aged 65 and above who experienced significant weight loss(10% and above) in the last two years

Source: Am Fam Physician. 2014 May 1;89(9):718-722
RONIT.ENDEVELT@MOH.GOV.IL

Prevalence of underweight, aged 65 and above

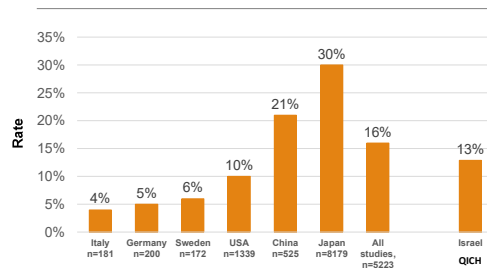
RONIT.ENDEVELT@MOH.GOV.IL

Prevalence of risk for malnutrition by using the MUST screening tool in Geriatric hospitals (2015)

21,796 elderly
Using MUST score:
At low risk (1)=10%
At high risk (2+)=12%

RONIT ENDEVELT@MOH.GOV.IL

International comparisons, prevalence of underweight, aged ≥ 65

Trials included home care residents

Underweight was defined as $\text{BMI} \leq 18$

Source: Obes Rev. 2015 Nov;16(11):1607-16

החזון שלנו??

לכל אדם לאורך כל מעגל החיים, תהיה זמינות למזון בטוח ובריא בכמות מספקת, על מנת לקיים חיים בריאים ופעילים

World Food Summit of 1996

הטיפול בבעיית ההשמנה באוכלוסייה קיימת והתוכנית הלאומית 'אפשריבריא' עוסקת בין היתר במניעתה.

לעומת זאת, אין מספיק מודעות למניעה וטיפול בתת תזונה ומחסורים תזונתיים בישראל.

יש לדעת שעלות הטיפול במצבי מחסור תזונתיים למדינה גדולה ולמצבי המחסור השפעה על יכולות ריפוי המטופל, איכות חייו והוצאות מערכת הבריאות.

לחיים בריאים יותר

המטרה:

אבטחת תזונה בריאה לכל למניעת מצבי חסר תזונתיים.

האתגר:

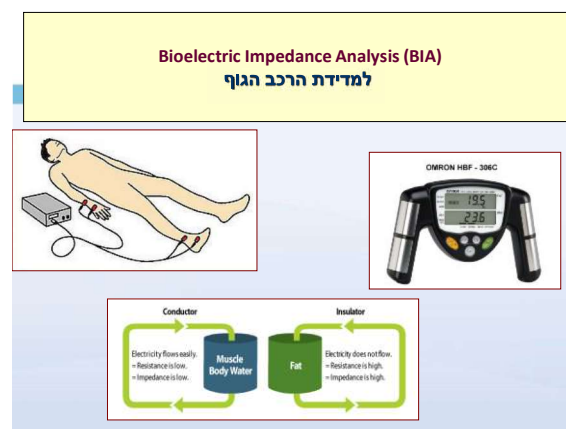
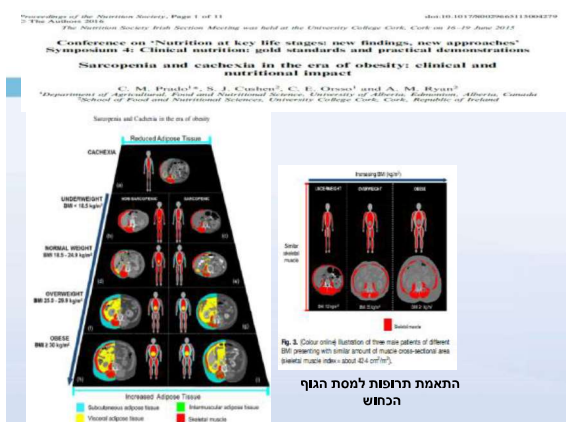
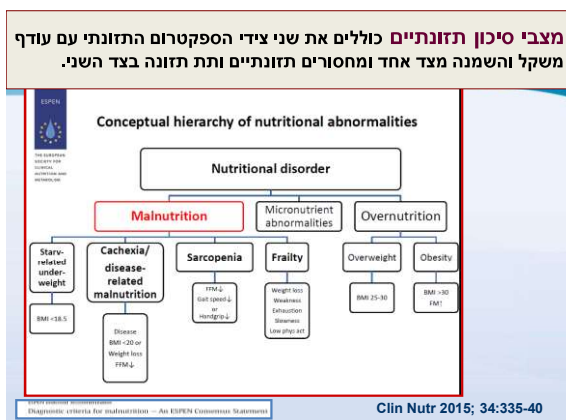
כיצד להגביר את התודעה הלאומית והיישום של מדיניות תזונה בריאה יותר עבור כל האוכלוסייה למניעת מצבי חסר תזונתיים במצבי בריאות וחולי?

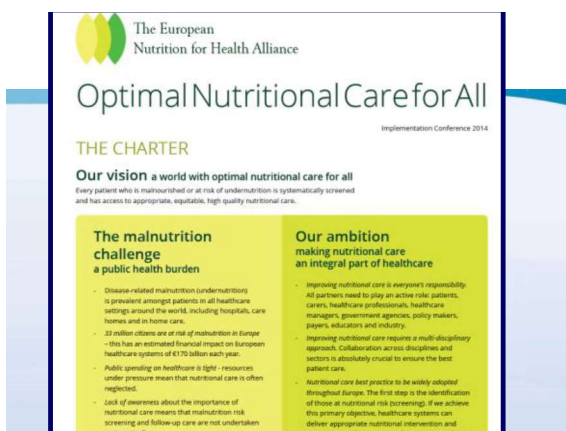
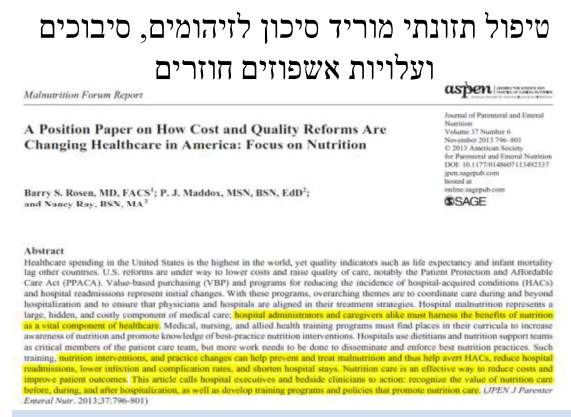
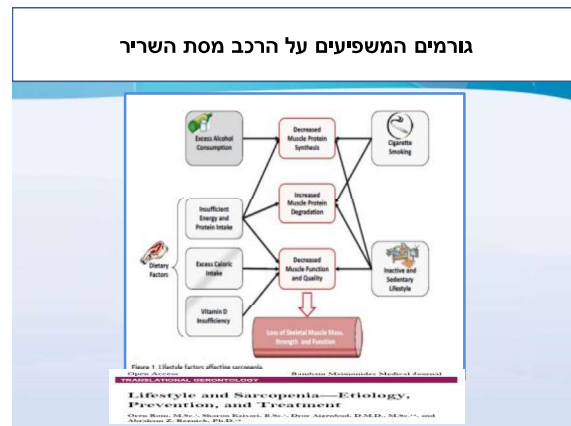
לחיים בריאים יותר

פירוט החזון

התכנית שואפת לצמצם פערים בחסר ביטחון תזונתי בין אוכלוסיות שונות באמצעות העלאת מודעות ויצירת מערכות תשתית תומכות תוך התמקדות במטופל כאדם במרכז.

כדי לממש את החזון התכנית הלאומית מבקשת ממשרדי הממשלה השונים, בריאות, רווחה, חקלאות, אוצר וחינוך להכיר בנושא כבעל חשיבות עליונה ולהקצות לו את המשאבים הראויים הנדרשים ליישום המטרות. (תישקל אפשרות להכרה כתוכנית במנגנון של החלטת ממשלה).

[illegible]

Our commitment to advance nutritional care

The Optimal Nutritional Care for All campaign builds on and accelerates best practices in a number of European countries. Following up the support by the European Parliament in 2010 and the adoption of malnutrition/undernutrition in EU and WHO EURO programmes since 2012, the campaign now focuses on supporting implementation of better nutritional care for patients country by country. By committing to this shared vision, we pledge to collaborate for better patient nutrition in the near future. Let's be the generation who turns this vision into reality!

Who are the signatories to the Charter?

Signatories to the Charter include all stakeholders contributing to this movement: from ENHA members to national medical societies for clinical nutrition and metabolism, patient groups, healthcare professionals, dietitians, policy makers, hospital managers, carers, industry and all experts and citizens with a passion to optimize nutritional care.

מי חותם על האמנה האירופאית???

[illegible]

שופטים לחתימה על האמנה

	משרד הבריאות
	מנכ"ל משרד הבריאות
	ראש שירות בריאות הציבור
	אגף הגרנטים
	אגף הפסיכיאטריה
	אגף הסעד
	המחלקה לתזונה
	עמותת עמיד
	החברה לתזונה קלינית
	התעסוקה הלאומית לגסטרו ונזונה
	הנהלת קופות החולים
	מב"י
	מאוזרחת
	לאומית
	כלית
	ה"ר
	עמותת צבי
	איגוד רופאי המחשפה
	איגוד רופאי הילדים
	איגוד הבריאות
	איגוד תזונה בריאותית
	התעסוקה הלאומית לפסיכיאטריה
	בג"מ תעשיית המזון הישראלי

הבריאות

כנס איחוד כוחות 2015

ארבעת הנושאים העיקריים שנידונו בוועדת

קהילה

בית החולים

הקיימנו עד כה שלושה מפגשים של שולחנות עגולים

משרד
הבריאות

משרד
החינוך

הוקמה ועדת היגוי עליונה הכוללת נציגים של
הקופות, ארגונים שונים אנשי מחשוב, כלכלנים,
עמותות חולים, תעשייה

הקמנו תת ועדות ב-4 נושאים עיקריים

יו"ר- גב' ראומה קורץ ("מכבי"), ד"ר יבגני מרזון ("לאומית")

א. ועדת קהילה- המלצות נבחרות

- ✓ שקילה ומדידה של מטופלים בקופות החולים (דגש גם על ילדים עם צרכים מיוחדים, בריאות הנפש, נכים)
- ✓ הכנסת מדדי איכות – קיימת שקילה ומדידה בעיקר לאיתור השמנה עד גיל 74, לעיתים בקשישים המשך שקילה אחת לשנה מגיל 75 ומעלה ואיתור ירידה במשקל לא מכוננת דלתה של 10% מעלה
- ✓ ביצוע סיקור תזונתי בקופות (הכנסת MUST למחשב)

את:

- ✓ מחשוב אחיד של מידע תזונתי בקופות החולים וקיום רשם תת תזונה בקופות
- ✓ קידוד אבחנות תזונתיות של תת תזונה

: 7

- מתן טיפול חזותי לכל מי שנמצא בסיכון חזותי כלל התייחסות ייעודית לאוכלוסיות מיוחדות לדוגמא: מש"ה, אוטיסטים, מטופלי רוחה

- הכנסה הזנה באמצעות צנתר לסל הטכנולוגיות עד גיל 19 | השנה בקשה להרחבה עד גיל 67.

- ✓ שילוב דיאטנית כחלק מהצוות הרב מיקצועי בהערכה גריאטרית מקיפה

- ✓ להעסיק דיאטנית בכל רשות / מועצה מקומית וחיבורה לקופות החולים ובתי החולים

- שילוב קלינאי תקשורת בכל היחידות לטיפול בית

- קריטריונים תזונתיים לוועדה לביטחון תזונה - במשרד הרווחה

- ✓ ממדברם חלילה בקרבתם למזנוא'ם

- ✓ שיתוף עם הרשויות המקומיות, מנהל משק וכלכלה, משרד החינוך, חקלאות רווחה

אתגרים רב מקצועיים לביטחון התזונתי

- מדידה וניסוח
  - סיקור
  - טיפול
  - מעקב + רצף טיפול
  - הערכה

כלי סיקור מתוקפים מקובלים

MNA-SF
Mini Nutritional
Assessment-
short form

[illegible]

**ירידה בשיעורי תת תזונה בבתי חולים ובקהילה
בעקבות הכנסת סיקור תזונתי בהולנד**

De van der Schueren M et al. Ann NY Acad Sci 2014;1321:20-30.

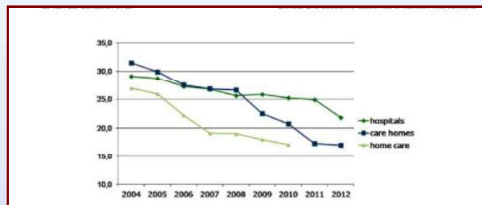
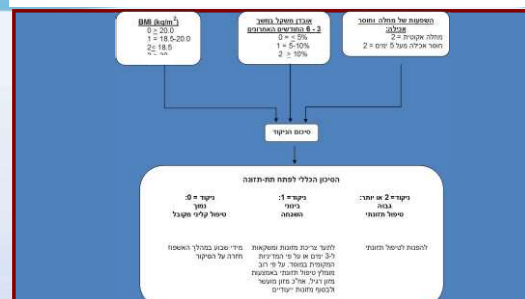

Figure 3. Steady decrease in malnutrition prevalence rates in all healthcare settings in the Netherlands,⁵⁹ following screening and treatment strategies implemented by the Dutch Malnutrition Steering Group.

<http://www.fightmalnutrition.eu>

MUST

Malnutrition Universal Screening Tool

[illegible]

ב. ועדת בתי חולים - המלצות

העקרונות:

- ✓ בחן דרך ההכנסת המזון אל אגוזי המזון הממונים או לקרובת אגוזים
- ✓ וכל עובד רשמי-חובת שיקוף תחומי הלימוד אקסמינסט מעל 65 (עומד עלם לאישור סוכן תחומי הלימוד)
- ✓ לול המקורט-המזון חובת שיקוף תחומי חן 48 שעות מקדמה להצגת ימי שבתסון
- ✓ תשלומי המזון-הלימוד של הלימוד התחומי בבתי החולים קולל פלי-שיקוף-מקדמה הלימוד קולל תשלומי
- ✓ שילוב תשלומי המזון-הלימוד בשיקוף של שירותי החן בבתי החולים
- ✓ שיקוף החן המזון-הלימוד ללימודי-הלימוד סוכן תשלומי חן של שיקוף תחומי המזון-הלימוד לול בתי החולים
- ✓ הרחבת התשלומי-הלימוד ביום המזון (Nutrition Day) -המזון 9 בתי חולים
- ✓ התאמת מנהגים חן
- ✓ חנה סדירה חן

העקרונות:

- ✓ סגורות הקלה לתשלומי-הלימוד בבתי החולים
- ✓ חולל TPD-הלימוד
- ✓ תשלומי מדידי-הלימוד ללימודי-הלימוד

י"ר-ד"ר רעות לוצקי, גב' אירית פורז (כלית)

Sheet 3b Patient Number: 1							
<input type="button" value="Save and begin New Patient"/>							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion </td> <td style="width: 50%;"> ☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste </td> </tr> </table>	☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste						
Drinks Supplements							
 							
<input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/>							
Homings							
☐ cakes/biscuits ☒ fresh fruits ☐ smooths							
☐ dairy products ☐ nothing							
<input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/>							
Seach 1							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☒ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion </td> <td style="width: 50%;"> ☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste </td> </tr> </table>	☒ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☒ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste						
<input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/>							
Seach 2							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion </td> <td style="width: 50%;"> ☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste </td> </tr> </table>	☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste						
<input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/>							
Seach 3							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion </td> <td style="width: 50%;"> ☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste </td> </tr> </table>	☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste						
<input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/>							
Seach 4							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion </td> <td style="width: 50%;"> ☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste </td> </tr> </table>	☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☐ I was not hungry ☐ That tasted / smelled ☐ I was not allowed to eat ☐ I cannot eat without help ☐ I had an examination / surgery and was not in mood ☐ I ordered a smaller portion	☐ I was tired ☐ I normally eat less ☐ I did not like the meal ☐ I did not like the taste						
<input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/>							
Seach 5							
I did not eat everything because							
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 25%;"> all </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/2 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> 1/4 </td> <td style="text-align: center; width: 25%;"> nothing </td> </tr> </table>	all 	1/2 	1/4 	nothing 	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> ☐ I was not hungry ☐ That</td></tr></table>	☐ I was not hungry ☐ That	
all 	1/2 	1/4 	nothing 				
☐ I was not hungry ☐ That							

כלים בריאים יותר

nutritionDay
IN EUROPEAN HOSPITALS

Decreased food intake is a risk factor for mortality in hospitalised patients: The NutritionDay survey 2006²

M. Hiesmayr^{A*}, K. Schindler^B, E. Pernicka^C, C. Schuh^A, A. Schomiger-Hekele^A, P. Bauer^A, A. Laviano^A, A.D. Lovell^A, M. Moubieddine^A, T. Schuetz^A, S.M. Schneider^A, T. Singer^A, C. Pichard^A, P. Howard^A, C. Jonkers^A, I. Grecu^A, O. Ljungqvist^A, The NutritionDay Audit Team^A

סקר חתך בקרב כ-16,000 מאושפדים

ביום המזון בדקו צריכת מזון בשלושת הארוחות וגם שאלו על צריכת המזון בשבוע לפני האישפוז

Clinical Nutrition 28 (2009) 484–491

BREAKFAST

Category	Sub-category	Odds Ratio death (log2)
All (reference)	0600	~2.0
	2718	~3.5
	1908	~8.5
	1017	~1.5
	0325	~4.5
50%	0600	~2.0
	2718	~3.5
	1908	~8.5
	1017	~1.5
	0325	~4.5
Nothing (reference)	0600	~2.0
	2718	~3.5
	1908	~8.5
	1017	~1.5
	0325	~4.5
100%	0600	~2.0
	2718	~3.5
	1908	~8.5
	1017	~1.5
	0325	~4.5
Missing	0600	~2.0
	2718	~3.5
	1908	~8.5
	1017	~1.5
	0325	~4.5

LUNCH

Category	Sub-category	Odds Ratio death (log2)
All (reference)	0600	~2.0
	3773	~4.5
	0506	~11.5
	778	~3.5
	3810	~6.5
50%	0600	~2.0
	3773	~4.5
	0506	~11.5
	778	~3.5
	3810	~6.5
Nothing (reference)	0600	~2.0
	3773	~4.5
	0506	~11.5
	778	~3.5
	3810	~6.5
100%	0600	~2.0
	3773	~4.5
	0506	~11.5
	778	~3.5
	3810	~6.5
Missing	0600	~2.0
	3773	~4.5
	0506	~11.5
	778	~3.5
	3810	~6.5

DINNER

Category	Sub-category	Odds Ratio death (log2)
All (reference)	0600	~2.0
	3200	~4.5
	1031	~11.5
	012	~3.5
	0808	~6.5
50%	0600	~2.0
	3200	~4.5
	1031	~11.5
	012	~3.5
	0808	~6.5
Nothing (reference)	0600	~2.0
	3200	~4.5
	1031	~11.5
	012	~3.5
	0808	~6.5
100%	0600	~2.0
	3200	~4.5
	1031	~11.5
	012	~3.5
	0808	~6.5
Missing	0600	~2.0
	3200	~4.5
	1031	~11.5
	012	~3.5
	0808	~6.5

Please tick a circle for each meal to indicate how

Example

all	1/2	1/4	nothing
			
☐	☐	☒	☐

much you ate and drank today (see example):

I did not eat everything because: (please tick)

☐ I was not hungry	☒ I was tired
☐ I had nausea/vomiting	☐ I normally eat less
☐ I was not allowed to eat	☐ I am clumsy
☐ I cannot eat without help	☐ I do not like to eat
☒ I did not like the taste	☐ I did not like the smell
☐ I had an examination/surgery and missed my meal	

Number

 +

2	1
---	---

© nutritionDay 2010

יותר

משרד הבריאות
מנהל בריאות

איכות בבריאות
מסגרת אומדן למדדי איכות

התכנית הלאומית למדדי איכות עבור האוכלוסייה הקשישה בישראל

מדדי 2014-2015

מחקר שבוצע בקרב קשישים מאושפדים בבית חולים כרמל ורמב"ם

Hospital-Associated Functional Decline: The Role of Hospitalization Processes Beyond Individual Risk Factors
Anna Zilber, PhD,*† Eilat Shadmi, PhD,*† Nuri Gur-Yisard, PhD,*† Orly Tumbarello, MA,* and Garry Simeddy, PhD,*

- **קשישים מגיעים לבי"ח "על הרגליים" ויוצאים במצב חמור**
- **החשש של קשישים מפני אשפוז בבית חולים שיגרורם להדרדרות במצבם - מוצדק: כך עולה ממחקר ישראלי חדש שנערך באוניברסיטת חיפה. החוקרות מצאו כי אחד מכל שלושה קשישים המגיעים לבית חולים כשהם מתפקדים בצורה טובה - משתחרר עם ירידה קשה בתפקוד. הסיבה: הם לא יוצאים מהמיטה ונתונתם לא מאוזנת.**
- **בממוצע משתתפי המחקר דיווחו כי צרכו כ-60% מהמנה היומית המומלצת במהלך ימי האשפוז. הסיבות לתזונה מופחתת נבעו מתלונות על הטעם, שאינו הטעם לו רגיל המאושפז, חוסר תיאבון או צום לצורך בדיקות שונות.**

J Am Geriatr Soc 2015;63:55-62.

משרד הבריאות
מנהל בריאות

3. רצף הטיפול התזונתי-המלצות חלקיות

תקשורת בין מערכות

- במכתב הפנייה לבית חולים ממוסד גריאטרי יופיע גובה ומשקל אחרונים של המטופל והנחיות תזונתיות אחרונות
- הכנסת אבחנה של תת תזונה במכתב שחרור מבית החולים ובהפניה בין המוסדות השונים ומהקהילה
- במכתב השחרור מבית החולים לקהילה ירשם ציון סיקור, תכנית תזונתית ובקשה להמשיך טיפול דיאטטית בקהילה יכנס ל"אופק"
- העברת מידע בין טיפת חלב-קופ"ח- בית חולים
- בחוק הרצף נכנסת אבחנת מסכנות חיים שדורשות התייחסות תזונתית

יו"ר-ד"ר אירית לקסר, (משה"ב) גב' חנית פרידמן (רמב"ם ומכבי)

משרד הבריאות
מנהל בריאות

לחיים בריאים יותר

מספר המדד:	שם המדד:	מועד תחילת המדידה
02-14-1-01-001	ביצוע אומדן תזונתי תוך 36 שעות מהקבלה לאשפוז	1.1.2014
02-14-1-03-001	ביצוע הערכה תזונתית מלאה באשפוז במחלקות סיעודי מורכב בתוך 5 ימים מהקבלה לבית החולים	1.1.2014
02-15-1-06-001	ביצוע הערכה תזונתית מלאה לחולים בהשמה ממושכת בתוך 5 ימים מהקבלה לאשפוז במחלקה להשמה ממושכת	1.1.2015

משרד הבריאות
מנהל בריאות

תוכנית חינוך ושיווק למימעת סיכון תזונתי בקשישים - עקרונות

המשך העלאת הידע בעזרת קורס TMT-Geriatric לחפאים מומחים בגריאטריה ולחפאי מומחים

לימודי התמחות בגריאטריה - הסמכת קורס geriatric קקרוס חובה במסגרת הלימודים

אחריות - הסמכת הקורס בלימודי תואר שני בסייעות דיאטטית - השקעת הידע בנושא מפתח במצב סיכון תזונתי בקשישים

נייר עמדה שיווקי דרך האגודות והקופות החולים - יכלול הדגרה מעובדת של ESPEN של גבני סיכון תזונתי

טריכת סקר מודעות ועמדות בקרב חפאי משפחה ואחריות מרפאה בקהילה

שיתוף והפצת מידע במסגרת לקהילת הרחב (הפצת הסרטון) + סמכת הסבר

הפצה "סיפור הצלחה" של צוות רב מקצועי באתר וטיפול במצבי סיכון תזונתי

חינוך והעלאת ידע קהל רפואי

קמפיין העלאת מודעות קהל מקצועי

קמפיין העלאת מודעות קהל רחב

- הפקת מסרונים אסקרטיבי שמסבירים את החשיבות של איתור וטיפול במצבי סיכון תזונתי - (הסרונים יאודו במרפאות קהילה של קופ"ח ומשרד"ב טיפות חלב (אדם דאגים לידים ומנוע ההדמיה)
- שיתוף פעולה עם קופ"ח ישראל אצל בחפיקת הסרטון והפצתו
- שיתוף פעולה עם המשרד לאזרחים ועסקים

משרד הבריאות
מנהל בריאות

4. הכשרה חינוך ושיווק חברתי

הכשרת צוותים

- ✓ יש לפתח לומדה בנושא סיקור לתת תזונה
- ✓ הכשרה לאחיות, רופאים גריאטרים ומשפחה
- ✓ קיים חוסר ידע ומודעות של צוותים רפואיים וסיעודיים לנושא מצבי סיכון תזונתיים

ד"ר גילה חזן, (רמב"ם ותל חי) ד"ר ענת גסר אדלסבורג (אוני' חיפה)

5. העלאת מודעות הציבור למצבי סיכון תזונתי ולחשיבות הטיפול המוקדם יותר

א

- ✓ ליצור כלים לחינוך ולימוד המטופלים והאוכלוסייה להכרת הבעיה ולאופן הטיפול בה.
- ✓ להעצים את המטופל לסכנת הכרחות במצבי סיכון תזונתיים, תוך שיתוף פעולה עם נציגי הציבור.
- ✓ יחד עם נציגי עמותות החולים יש לזהות את הצרכים של כל עמותה, בהמשך, ליצור קמפיין תקשורתי, אשר ייצור את ההקשר המתאים שבין מצבי סיכון תזונתי וחולי. הגברת מודעות בקרב קבוצות חולים למשא חשוב זה באמצעות מפגשים והנגשת מידע ברשתות חברתיות המדיה וסרטונים ויראליים.
- ✓ להעביר מידע כתוב במשא זה בזמן המתנה בתור במרפאות באמצעות עלונים או סרטים המוקרנים על גבי מסכי מידע.
- ✓ פיתוח כלי הערכה למילוי עצמי או בחינה עצמית באינטרנט של סיכון תזונתי כפי שנעשה באנגליה.
- ✓ ליצור קמפיין של שווק חברתי המעלה למודעות את נושא הסיכון התזונתי וחשיבות הפניה של החולים לטיפול תזונתי במועד (לפני שיהיה מאוחר מדי).

אורית יונה, יוסיפה כחל

5. שיתוף המטופלים וארגוני חולים בהעלאת המודעות למצבי סיכון תזונתיים

יש להתרכז בקבוצות סיכון:

✓ **יירדה לא רצונית במשקל** במקרים אין ספק מודעת בקרב הציבור לבניה- לדוגמה, יירדה במשקל לא רצונית מחפזות לעיתים 'כחובלית'

- ✓ **קשישים**
- ✓ **חוסר בטחון תזונתי**
- ✓ **ילדים עם צרכים מיוחדים**
- ✓ **מתמודדים עם מחלות נפש**
- ✓ **חולים אונקולוגים**
- ✓ **נשים הרות – 1000 הימים הראשונים**
- ✓ **אופנה תזונתית מיוחדת (צמחונות וטבעונות בילדים ובוגרים, הימנעות מהעלייה במשקל בהריון וכד')**

התקיימו שני מפגשים עם אירגוני חולים וקהל באפיון צרכים

ד"ר רות אנדולט, רבקה גולדשמיט

6. מחקר ופיתוח

- ✓ לגבש סדר יום למחקר שיתמקד בתחומים שבהם יש חסר מידע חיוני, כגון שיעור של מצבי סיכון תזונתיים.
- ✓ להבטיח את הכללתן של קבוצות מיעוט ותת-קבוצות אחת במאמץ המחקרי. היות ולא קיים כיום מידע לגבי היקף הבעיה בישראל, יש לפעול לניטור באמצעים המתאימים, למשל רשם ארצי של מצבי תת תזונה במל"ב על פי קריטריונים (על פי ה-ICD 10) סיכום ממצאים והשוואות בין אזורים בארץ ומשתנים סוציו דמוגרפיים.
- ✓ בניית מחקר מקדים להבנת תפיסות סיכונים של קהלים שונים כולל אוכלוסייה רחבה ואוכלוסיית החולים - תוך שימוש בכלי מחקר איכותניים וכמותניים. בשיתוף הקהל בבניית ההכשרה לשטח.
- ✓ לייעד מענקי מחקר בנושאים הקשורים למצבי סיכון תזונתיים מתוך הכספים המיועדים למחקר על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
- ✓ לקדם מחקר על עלות תועלת להתערבות תזונתית.
- ✓ לקדם מחקרים בינלאומיים השוואתיים עם מרכז ONCA, באירופה.

עלות סל המזון הבריא הבסיסי ליום ולחודש למבוגר וליילד במחירי 2015- עבודה משותפת עם המועצה הלאומית לבטחון תזונתי

קבוצת משקל	סל מזון	עלות המנה בטר"ח	עלות ליום בטר"ח	עלות לחודש בטר"ח
מבוגר				
קבוצת הריון	10	0.63	6.30	189.00
קבוצת ילדים	4.5	0.71	3.20	96.00
קבוצת תוספת העשרים בחלבון	3.5	0.91	3.19	95.70
חולי	2	1.67	3.14	94.20
סל מזון נוסף	3.5	3.19	11.17	335.10
קבוצת תוספת העשרים בחלבון	3	0.38	1.14	34.20
סל מזון נוסף				644.20
ילד				
קבוצת הריון	8.5	0.63	5.36	160.80
קבוצת ילדים	4	0.71	2.84	85.20
קבוצת תוספת העשרים בחלבון	3	0.91	2.73	81.90
חולי	1.5	2.36	70.80	
סל מזון נוסף	3.3	3.19	10.63	315.90
קבוצת תוספת העשרים בחלבון	2	0.38	0.78	22.80
סל מזון נוסף				737.40

לחיים בריאים יותר

האתגרים העומדים בפנינו הכרה כתכנית לאומית מתוקצבת

- ניהול: מימון לרכז הנטש
- מטפלים: הכשרה ולומדה למטפלים כולל כנס התנעה
- מטופלים: מערכת איתור עצמי ותשתית טיפולית רחבת היקף למערכות השונות (בריאות רווחה וחינוך).
- קמפיין שווק חברתי ותקשורתי להעלאת מודעות ושיתוף הציבור
- סלי מזון בריאים במחירים שווים לכל כיס

המלצות תזונתיות לאומיות בדרך....

לסיכום

- המטרה בתכנית לאומית לביטחון תזונתי לכל היא הוספה של עוד שנתיים של חיים בריאים
- נדרשת עבודה מורכבת רב מערכתית ורב מקצועית לאיתור טיפול ומיגור מצבי סיכון תזונתיים
- בידינו לשנות ולהיטיב עם הבריאים החולים והמערכת
- בתכנית נבנה כרגע מודל כלכלי עם כלכלן משרד הבריאות במטרה להעריך את התוכניות בקהילה
- התכנית הלאומית תוגש לתקצוב להנהלת משרד הבריאות